KOMISIJAS LĒMUMS

2006. gada 4. jūlijs

PAR VALSTS ATBALSTU Nr. C 30/2004 (ex NN 34/2004), ko īstenojusi Portugāle, atbrīvojot no uzņēmumu ienākuma nodokļa par kapitāla pieaugumu atsevišķas publisku uzņēmumu darbības/darījumus

(izziņots ar dokumenta numuru C(2006) 2950)

(Autentisks ir tikai teksts portugāļu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2006/748/EK)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 88. panta 2. punkta pirmo daļu,

ņemot vērā līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu un jo īpaši tā 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

aicinājusi ieinteresētās personas iesniegt apsvērumus saskaņā ar iepriekš minēto pantu ([1]),

tā kā:

I. PROCEDŪRA

(1) Pamatojoties uz informāciju par Portugāles iestāžu atsevišķiem publiskiem uzņēmumiem piešķirtiem iespējamiem nodokļu atbrīvojumiem par kapitāla pieaugumu saskaņā ar Portugāles Nodokļu atvieglojumu noteikumu *Estatuto dos Benefícios Fiscais* (še turpmāk – "*EBF*") ([2]) 25. pantu Komisija 2001. gada 14. marta vēstulē pieprasīja Portugāles iestādēm detalizētu informāciju.

(2) Portugāles iestādes atbildēja 2001. gada 25. aprīļa vēstulē. Otrs informācijas pieprasījums tika nosūtīts 2003. gada 28. oktobrī, un atbilde uz šo vēstuli tika saņemta 2004. gada 30. janvārī. Portugāles iestādes sniedza papildu informāciju 2004. gada 8. septembra vēstulē.

(3) Ar 2004. gada 6. oktobra vēstuli Komisija informēja Portugāli, ka tā ir nolēmusi uzsākt EK Līguma 88. panta 2. punktā noteikto procedūru par attiecīgo atbalsta pasākumu ([3]). Šajā lēmumā, kas publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* ([4]), Komisija aicināja ieinteresētās personas iesniegt apsvērumus par atbalsta pasākumu.

(4) Ar vēstuli, ko Komisija reģistrēja 2005. gada 21. decembrī, Portugāles iestādes iesniedza savus apsvērumus.

(5) Neviena ieinteresētā persona neiesniedza apsvērumus.

II. ATBALSTA SHĒMAS DETALIZĒTS APRAKSTS

(6) Nodokļu atbrīvojumi ar nosaukumu *Mais-valias no âmbito do processo de privatização* (kapitāla pieaugums privatizācijas procesa ietvaros) paredzēti *EBF* 25. pantā, kas atbilst 32.-C pantam 2000. gada oriģinālajā redakcijā pirms *EBF* grozījuma ar 2001. gada 3. jūlija Dekrētu 198/2001.

(7) Lai noteiktu peļņu, kurai piemēro uzņēmumu ienākuma nodokli, pilnībā publisku uzņēmumu vai to kontrolētu uzņēmumu gadījumā, *EBF* 25. pantā paredzēts izslēgt no apliekamās summas kapitāla pieaugumu no privatizācijas un pārstrukturēšanas darbībām, kas veiktas saskaņā ar stratēģiskajām pamatnostādnēm valsts akcionāra funkcijas izpildei un atzītas kā tādas ar finanšu ministra rīkojumu.

(8) Portugāles *EBF* 25. pants stājās spēkā 2000. gada 1. janvārī saskaņā ar 2000. gada 4. aprīļa Likuma 3-B/2000 103. pantu.

III. PROCEDŪRAS UZSĀKŠANAS IEMESLI

(9) Lēmums uzsākt formālu izmeklēšanas procedūru noteica, ka *EBF* 25. pants, šķiet, ir valsts atbalsta shēma EK Līguma 87. panta 1. punkta nozīmē. Shēma izrādījās pamatdarbības atbalsts un, pamatojoties uz pieejamo informāciju, nebija saderīga, jo tā nešķita vērsta uz atbilstīgiem ieguldījumiem vai izdevumu posteņiem. Turklāt neizrādījās piemērojams neviens no EK Līguma 87. panta 2. un 3. punktā paredzētajiem atbrīvojumiem. Patiešām tas bija neattaisnots atbalsts, kas deva publiskiem uzņēmumiem priekšrocību attiecībā pret to privātiem konkurentiem.

IV. PORTUGĀLES IESNIEGTIE APSVĒRUMI

(10) Ar vēstuli, ko Komisija reģistrējusi 2005. gada 21. decembrī, Portugāle apstiprināja jau Komisijas sākotnējā vērtējuma laikā sniegto informāciju.

([1]) OV C 256, 15.10.2005., 26. lpp.
([2]) 1989. gada 1. jūlija Dekrēts 215/89.
([3]) C(2004) 2637, 6.10.2004.
([4]) Sk. 1. zemsvītras piezīmi.

(11) Portugāles iestādes apkopo attīstību attiecībā uz uzņēmumu ienākuma nodokli par kapitāla pieaugumu Portugālē šādi:

— No 1993. gada atkārtoti ieguldītam kapitāla pieaugumam piemēroja atvieglotu nodokļu režīmu ar noteikumu, ka tas radies no pamatlīdzekļiem vai akcijām, ko tur kontrolakciju sabiedrības (*SGPS*) ([5]). Tādos gadījumos ieņēmumu atkārtota ieguldīšana noved pie to izslēgšanas no apliekamās peļņas.

— Šī situācija mainījās no 2001. gada ([6]). Pozitīva starpība starp kapitāla pieaugumu un kapitāla zaudējumiem bija apliekama ar nodokli šādi: ja ieņēmumi tika atkārtoti ieguldīti tajā gadā, kad tie tika gūti, viena piektdaļa no ieņēmumiem bija apliekama ar nodokli tajā gadā, kad tie tika gūti, un turpmāka piektdaļa katrā no nākamajiem četriem gadiem.

— No 2002. gada puse no kapitāla pieauguma kļuva apliekama ar nodokli pat tad, ja tā tika ieguldīta atkārtoti ([7]).

— 2003. gadā situācija atkal mainījās: *SGPS* (un riska kapitāla uzņēmumiem *SCR*) bija kopīgs nodokļu atbrīvojums no kapitāla pieauguma, kas gūts par to turētām akcijām, ar noteikumu, ka tie turēja tās ne mazāk par vienu gadu ([8]).

(12) Portugāles iestādes apgalvo, ka nodokļu atvieglojumu tiesību akti piemēro publiskā sektora uzņēmumiem tikai tādus pašus noteikumus par kapitāla pieauguma aplikšanu ar nodokli un nodokļu neitralitāti, kuri ir piemēroti privātiem uzņēmumiem, kas nodarbojas ar korporatīvu pārstrukturēšanu, kopš 1988. gada nodokļu reformas un uzņēmumu ienākuma nodokļa *Imposto sobre o Rendimento das Pessoas Colectivas* (*IRC*) ieviešanas.

(13) Turklāt Portugāles iestādes apgalvo, ka saskaņā ar Portugāles nodokļu atvieglojumu tiesību aktiem atkārtoti ieguldītam kapitāla pieaugumam piemēro atvieglotu nodokļu režīmu, ja tas radies no pamatlīdzekļiem vai akcijām, ko tur kontrolakciju sabiedrības. Tādos gadījumos ieņēmumu atkārtota ieguldīšana noved pie to izslēgšanas no apliekamās peļņas; tā ir Portugāles nodokļu sistēmas neatņemama daļa.

(14) *EBF* 25. pants izslēdz no *IRC* apliekamās bāzes arī kapitāla pieaugumu, ko guvuši 100 % valstij piederoši uzņēmumi un to kontrolēti uzņēmumi. Tas tikai attiecina uz šīm institūcijām nodokļu režīmu, kas piemērojams kontrolakciju sabiedrību atkārtoti ieguldītajam kapitāla pieaugumam un citu privātu uzņēmumu veiktām korporatīvām pārstrukturēšanas darbībām. Tādēļ atbilstīgi uzņēmumi negūst finansiālu priekšrocību, ja tie ir iesaistīti privatizācijas, reorganizācijas vai pārstrukturēšanas darbībās.

(15) Saskaņā ar Portugāles iestādēm *EBF* 25. panta mērķis bija tieši izvairīties no privatizāciju un korporatīvu pārstrukturēšanas darbību publiskajā sektorā padarīšanas par atkarīgām no publiskas kontrolakciju sabiedrības iesaistīšanas, tādējādi sekmējot valsts kā akcionāra lomu.

(16) Portugāles iestādes apstiprina, ka *EBF* 25. pantā nav iekļauts noteikums, kas rada izņēmuma sistēmu kapitāla pieauguma aplikšanai ar nodokli salīdzinājumā ar parasto sistēmu. Tā piemērošana nepiešķir papildu priekšrocību saņēmējiem uzņēmumiem, kas iesaistīti reorganizācijas vai pārstrukturēšanas darbībās.

(17) Portugāles iestādes arī paziņoja par savu nodomu atcelt *EBF* 25. pantu. Tādējādi, kad tas būtu atcelts, ikviena pārstrukturēšanas vai privatizācijas darbība, kurā iesaistīts publisks uzņēmums, tiktu traktēta saskaņā ar Portugāles parasto nodokļu atvieglojumu sistēmu, kas piemērojama privātiem uzņēmumiem.

(18) Attiecībā uz atgūšanu Portugāles iestādes apgalvoja, ka: (a) tikai četri darījumi ir guvuši labumu no shēmas, un jebkurā gadījumā privāts uzņēmums būtu saņēmis tādas pašas nodokļu atlaides, izveidojot kontrolakciju sabiedrību un atkārtoti ieguldot summu finanšu aktīvos, un (b) trīs no četriem darījumiem jau bija apstiprinājusi *Caixa Geral de Depósitos* (*CGD*) vadība privatizācijas nolūkā (*SGPS* izveide), ņemot vērā to, ka tajā laikā *EBF* 25. pants vēl nebija pieņemts. Tādēļ, ņemot vērā to, ka publiskiem uzņēmumiem netika piešķirta finansiāla priekšrocība, Portugāles iestādes noliedz, ka ir kaut kas atgūstams.

(19) Četri darījumi, kas guva labumu no shēmas, ir šādi:

— Portugāles finanšu iestādes *CGD* apdrošināšanas meitasuzņēmuma *Mundial Confiança* (*MC*) veiktā savas daļas (5,46 %) uzņēmumā *Crédito Predial Português* (*CPP*) pārdošana *Banco Santander Central Hispano* (*BSCH*) 2000. gada 5. aprīlī. *MC* gūtais kapitāla pieaugums bija 9,3 miljoni euro.

— *Banco Pinto & Sotto Mayor* (*BPSM*), kuru darījuma brīdī kontrolēja *CGD*, veiktā savas daļas (94,38 %) bankā *Banco Totta & Açores* (*BTA*) un savas daļas (7,09 %)

([5]) 1988. gada 30. decembra Dekrēta 495/88 7. panta 2. punkts un *EBF* 31. panta 2. punkts īstenoja *Código do Imposto sobre o Rendimento das Pessoas Colectivas* (*CIRC*) 44. (tagad 45.) pantu.

([6]) 2000. gada 29. decembra Likums 30-G/2000.

([7]) 2001. gada 27. decembra Likums 109-B/2001.

([8]) Saskaņā ar *EBF* 31. panta 2. punktu pārstrādātajā redakcijā, kas ieviesta ar 2002. gada 30. decembra Likumu 32-B/2002, ar ko apstiprina 2003. gada valsts budžetu: "*SGPS* vai *SCR* kapitāla pieaugumu un kapitāla zaudējumus to turētu kapitāla daļu nodošanas rezultātā pret maksājumu neatkarīgi no darījuma iemesliem ar noteikumu, ka tie ir turējuši tās ne mazāk par vienu gadu, plus to iegādē radušās finanšu maksas neņem vērā šo uzņēmumu apliekamajā peļņā".

uzņēmumā *CPP* pārdošana *BSCH* 2000. gada 7. aprīlī. *BPSM* gūtais kapitāla pieaugums bija aplēsts 310 miljonu euro apmērā.

— Akciju apmaiņa starp *MC* un *BCP*. *MC* pārdeva savu daļu (53,05 %) bankā *BPSM* uzņēmumam *BCP* apmaiņā pret aptuveni 10 % no *BCP* 2000. gada 19. jūnijā. *MC* gūtais kapitāla pieaugums bija 1 566,4 miljoni euro.

— Kapitāla pieaugums no *CGD* daļas pārdošanas Brazīlijas bankā *ITAÚ SA*, kas notika no 2000. gada līdz 2003. gadam. *CGD* gūtais kopējais kapitāla pieaugums bija 357,4 miljoni euro.

(20) Par pirmajiem trijiem darījumiem tika nolemts pēc vienošanām starp *Champalimaud Group* un *BSCH*. Šim nolūkam *CGD* un *BSCH* 1999. gada 11. novembrī noslēdza līgumu, saskaņā ar kuru:

— *BSCH* nopirka *António Champalimaud* daļas uzņēmumā *Champalimaud Group* un tad pārdeva tās *CGD*.

— Daļas bankā *BTA* un uzņēmumā *CPP* tika pārdotas *BSCH*.

(21) *Champalimaud Group* pārstrukturēšanas mērķis bija nodalīt banku darbību un apdrošināšanas darbību, lai uzlabotu Portugāles uzraudzības iestāžu (*Banco de Portugal* un *Instituto de Seguros de Portugal*) efektivitāti.

(22) Ceturtajā gadījumā par atsavināšanu tika nolemts pēc jaunas vienošanās starp *CGD* un *Unibanco* (*União de Bancos Brasileiros S.A.*).

(23) Attiecīgā pasākuma mērķis bija nodrošināt fiskālo neitralitāti privatizācijas un pārstrukturēšanas darbībām, kurās iesaistīti pilnībā publiski uzņēmumi un to kontrolēti uzņēmumi.

(24) Portugāles iestādes savā lomā kā *CGD* akcionārs 2000. gada 18. oktobrī un 2000. gada 31. martā nosūtīja finanšu ministra parakstītas vēstules, atļaujot iepriekš minētos darījumus saskaņā ar stratēģiskajām pamatnostādnēm.

V. PASĀKUMA NOVĒRTĒJUMS

V.1. Vai shēma ir valsts atbalsts?

(25) Komisija apstiprina lēmumu uzsākt formālu procedūru, lai izlemtu, vai pasākums ir valsts atbalsts. *EBF* 25. pants, kas atbrīvo no uzņēmumu ienākuma nodokļa publisko uzņēmumu kapitāla pieaugumu no privatizācijas un pārstrukturēšanas darbībām, ir valsts atbalsta shēma.

(26) Eiropas Kopienu Tiesa konsekventi ir uzskatījusi, ka pasākums, ar ko publiskas institūcijas piešķir atsevišķiem uzņēmumiem nodokļu atbrīvojumu, kas, lai gan neietver valsts līdzekļu pārvešanu, nodrošina personām, kurām piemēro atbrīvojumu, izdevīgāku finansiālo stāvokli nekā citiem nodokļu maksātājiem, ir valsts atbalsts Līguma 87. panta 1. punkta nozīmē ([9]).

Valsts līdzekļi

(27) *EBF* 25. pantā paredzētais pasākums izmanto valsts līdzekļus, jo tas ir balstīts uz uzņēmumu ienākuma nodokļu neiekasēšanu, kas parasti būtu jāmaksā valsts budžetā. Lēmums atteikties no šiem ieņēmumiem atbilst valsts līdzekļu kritērijam.

Selektīva priekšrocība

(28) *EBF* 25. pants salīdzinājumā ar parasto nodokļu režīmu, kas piemērojams kapitāla pieaugumam Portugālē, piešķir priekšrocību saņēmējiem.

(29) Parastais nodokļu režīms, kas ir jāņem vērā, ir tas, kas ir piemērojams uzņēmumiem bez atšķirības attiecībā uz īpašumtiesībām (publisks vai ne) vai veidu (kontrolakciju sabiedrība vai ne).

(30) Parastais nodokļu režīms nav tas, kas ir piemērojams vienīgi kontrolakciju sabiedrībām, jo darījumos, uz kuriem attiecas *EBF* 25. pants (pārstrukturēšanas darbības), var būt iesaistītas gan kontrolakciju sabiedrības, gan citi uzņēmumi.

(31) Atvieglotais nodokļu režīms, kas piemērojams kontrolakciju sabiedrību gūtajam kapitāla pieaugumam Portugālē, kļuva piemērojams no 1993. gada. Tomēr attiecīgo darījumu notikšanas brīdī šis atvieglotais režīms tika piemērots tikai tad, ja gūtie ieņēmumi tika ieguldīti atkārtoti. Tas nozīmē, ka pat salīdzinot ar režīmu, kas piemērojams kontrolakciju sabiedrībām, kas nebija parastais nodokļu režīms Portugālē, selektīva priekšrocība tika piešķirta pilnībā publiskiem uzņēmumiem un to kontrolētiem uzņēmumiem.

(32) Atbrīvojums no kapitāla pieauguma nodokļa dod publiskiem uzņēmumiem, kas gūst labumu no tā, priekšrocību salīdzinājumā ar citiem uzņēmumiem, kuri darbojas tajās pašās ekonomikas nozarēs, jo šiem publiskajiem uzņēmumiem ir lielāka naudas plūsma no to uzņēmējdarbības. Neatkarīgi no pasākuma nolūka valsts atbalstu nosaka, pamatojoties uz sekām, nevis mērķiem.

(33) Priekšrocību piešķir tikai atsevišķiem uzņēmumiem, proti, uzņēmumiem, kuri ir pilnībā publiski, un to kontrolētiem uzņēmumiem, kuros veic privatizācijas vai pārstrukturēša-

([9]) Lieta C-6/97 *Itālijas Republika Komisijai* [1999.] ECR I-2981, 16. punkts.

nas darbības, kas atbilst valsts politikas mērķiem. Tas izslēdz visus citus uzņēmumus, ieskaitot privātus uzņēmumus, kas konkurē ar publiskajiem saņēmējiem. Komisijas paziņojums par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu pasākumiem saistībā ar tiešiem uzņēmējdarbības nodokļiem nosaka, ka, ja dažus publiskus uzņēmumus, piemēram, atbrīvo no uzņēmumu ienākuma nodokļiem, šie noteikumi, kas piešķir atvieglotu režīmu uzņēmumiem, kuriem ir publiska uzņēmuma juridiskais statuss un kuri veic saimniecisko darbību, var būt valsts atbalsts Līguma 92. panta nozīmē ([10]).

(34) *EBF* 25. panta nodokļu noteikumi ir *de jure* selektīvi, jo tie attiecas tikai uz atsevišķiem uzņēmumiem (t.i., publiskiem uzņēmumiem vai to kontrolētiem uzņēmumiem). Turklāt pasākums *de facto* piemērots vienīgi banku darbības vai apdrošināšanas publiskiem uzņēmumiem vai to kontrolētiem uzņēmumiem. Tas ir skaidrs no Portugāles iestāžu sniegtās informācijas.

(35) Portugāles iestādes noliedz, ka pasākums ir selektīvs, apgalvojot, ka pasākums ir vērsts uz publiskā sektora uzņēmumiem kā uzņēmumu kategoriju, un tādējādi ir vispārīgs pasākums. Tomēr Komisija nevar piekrist šim argumentam šādu iemeslu dēļ.

(36) Pirmkārt nepastāv tāds jēdziens kā publiskā sektora uzņēmumi nodokļu nolūkā, jo uzņēmumi, kuriem, iespējams, var būt ar *EBF* 25. pantu piešķirta priekšrocība, principā var darboties dažādos tirgos.

(37) Otrkārt šis pasākums nenosaka aspektus, kas ir raksturīgi publiskiem uzņēmumiem salīdzinājumā ar privātiem. Privāti uzņēmumi un ārvalstu publiski uzņēmumi, kuriem ir filiāles Portugālē, arī var iesaistīties pārstrukturēšanas programmās. To akcionāri var nolemt pārdot uzņēmumus, bet uz tiem neattiektos shēma.

(38) Treškārt šis pasākums attiecas tikai uz publisku uzņēmumu apakšsektoru: tiem, kas ir privatizācijas vai pārstrukturēšanas procesā, ja šīs darbības atzīst finanšu ministrs. Šis pasākums ir selektīvs pat attiecībā uz uzņēmumiem publiskajā sektorā arī sakarā ar kompetentās iestādes rīcības brīvību.

(39) Tādēļ Komisija secina, ka *EBF* 25. pants piešķir selektīvu priekšrocību. Attiecīgā pasākuma ietverto selektivitāti neattaisno Portugāles nodokļu sistēmas veids un struktūra.

([10]) OV C 384, 10.12.1998., 3. lpp.

Ietekme uz tirdzniecību un konkurences traucējumi

(40) Nodrošinot publiskiem uzņēmumiem, kuros veic privatizāciju vai regulētu pārstrukturēšanu, nodokļa samazinājumus par to kapitāla pieaugumu, *EBF* 25. pants piešķir tiem pamatdarbības priekšrocību un nostiprina to stāvokli salīdzinājumā ar citiem uzņēmumiem. Savā novērtējumā Komisijai nav jānosaka, ka atbalstam ir reāla ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm vai ka faktiski tiek radīti konkurences traucējumi, bet tikai ir jāpārbauda, vai šis atbalsts var ietekmēt tirdzniecību un radīt konkurences traucējumus ([11]). Ja dalībvalsts piešķirts atbalsts nostiprina uzņēmuma stāvokli attiecībā pret citiem uzņēmumiem, kuri konkurē Kopienas iekšējā tirdzniecībā, šie citi uzņēmumi ir jāuzskata par šī atbalsta ietekmētiem ([12]).

(41) Turklāt visi identificētie shēmas saņēmēji darbojas banku darbības un apdrošināšanas nozarēs – nozares, kas daudzus gadus ir bijušas atvērtas konkurencei. Progresīva liberalizācija ir palielinājusi konkurenci, kas jau var būt radusies no EK Līgumā paredzētās brīvas kapitāla aprites.

(42) Ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm un atbalsta ietekme konkurences traucējumu izteiksmē šajās nozarēs ir īpaši jutīga ([13]).

(43) Tādēļ atbalsta shēma var ietekmēt šo tirdzniecību un radīt konkurences traucējumus.

Secinājums

(44) No iepriekš minētā izriet, ka *EBF* 25. pantā paredzētā izņēmuma shēma, kas atbrīvo no uzņēmumu ienākuma nodokļa publisku uzņēmumu kapitāla pieaugumu no privatizācijas darbībām un no pārstrukturēšanas procesiem, ir shēma, kas piešķir valsts atbalstu EK Līguma 87. panta 1. punkta nozīmē.

V.2. **Vai shēma ir nelikumīgs atbalsts?**

(45) Portugāle ir īstenojusi atbalsta shēmu bez paziņošanas. Tādēļ, nelikumīgi īstenojot *EBF* 25. pantu, Portugāle pārkāpusi Līguma 88. panta 3. punktu.

([11]) Sk., piemēram, Eiropas Kopienu Tiesas spriedumu lietā C-372/97 *Itālija* v *Komisija* [2004.] ECR I-3679, 44. punkts.

([12]) Sk. lietas 730/79 *Philip Morris Holland* v *Komisija* [1980.] ECR 2671 11. punktu.

([13]) Par ietekmi uz tirdzniecību un konkurences traucējumiem banku darbības nozarē sk. jo īpaši Eiropas Kopienu Tiesas 2005. gada 15. decembra spriedumu lietā C-222/04 *Fondazioni bancarie*, 139. punkts utt., un minēto tiesas praksi.

V.3. **Nelikumīgās atbalsta shēmas saderība**

(46) Atbalsts nav saderīgs ar 87. panta 2. punktu. Tas nav sociāls atbalsts, ko piešķir individuāliem patērētājiem, nedz atbalsts, ko sniedz, lai atlīdzinātu kaitējumu, ko nodarījušas dabas katastrofas vai ārkārtēji notikumi, tas nav atbalsts, ko sniedz tautsaimniecībai Vācijas Federatīvās Republikas apvidos, kurus iespaidojusi Vācijas sadalīšana.

(47) Atbalsts ir piemērojams vienmērīgi visā Portugāles teritorijā, un tādēļ to nevar uzskatīt par saderīgu ar 87. panta 3. punkta a) un c) apakšpunktu, kas attiecas uz atsevišķu reģionu attīstību.

(48) Komisija uzskata, ka attiecīgo pamatdarbības atbalstu nevar uzskatīt par atsevišķu saimniecisko darbību attīstību veicinošu 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta nozīmē, īpaši tādēļ, ka šis noteikums prasa, lai atbalstam "nav tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas būtu pretrunā vispārējām interesēm", – nosacījums, kuru Komisija uzskata par neizpildītu šajā gadījumā. Šis atbalsts neatbilst nevienam glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādņu nosacījumam, kas bija spēkā, kad atbalsts tika piešķirts ([14]). Tas nav vērsts uz citu vispārējas intereses horizontālu mērķi. Visbeidzot, tas, ka piemērošana aprobežojas ar finanšu nozari, nemaina novērtējuma secinājumu, īpaši tādēļ, ka šī nozare ir īpaši jutīga pret ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm un šī atbalsta ietekmi konkurences traucējumu izteiksmē.

(49) Atbalsts nav saderīgs ar 87. panta 3. punkta d) apakšpunktu (atbalsts, kas veicina kultūru un kultūras mantojuma saglabāšanu) vai e) apakšpunktu (citu kategoriju atbalsts, ko Padome var noteikt ar lēmumu). Portugāle nekad nav minējusi nevienu no šiem izņēmumiem.

(50) Turklāt atbalsts nav saderīgs ar 87. panta 3. punkta b) apakšpunktu. Atbalstu nevar uzskatīt par "projektu visas Eiropas interesēs", jo tas dos labumu vienas dalībvalsts publiskajiem uzņēmumiem, nevis Kopienai kopumā, un neveicinās kāda svarīga projekta īstenojumu, tas "nenovērš nopietnus traucējumus kādas dalībvalsts tautsaimniecībā", jo nav pierādījumu par to, ka bez atbalsta Portugāles tautsaimniecība būtu cietusi no nopietna traucējuma.

(51) Jebkurā gadījumā, nemaz nerunājot par ļoti vispārīgiem apgalvojumiem, Portugāle nav konkrēti minējusi nevienu no Līgumā paredzētajiem izņēmumiem.

([14]) Kopienas pamatnostādnes attiecībā uz valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai (OV C 288, 9.10.1999., 2. lpp.).

VI. **ATGŪŠANA**

(52) Atbilstīgi Regulas (EK) Nr. 659/1999 14. pantam, kad pieņem negatīvus lēmumus par nelikumīgu atbalstu, Komisija izlemj, ka attiecīgā dalībvalsts veic visus nepieciešamos pasākumus, lai atgūtu atbalstu no saņēmēja. Tomēr Komisija var nepieprasīt atbalsta atgūšanu, ja tas būtu pretrunā kādam Kopienas tiesību aktu vispārējam principam.

(53) Komisija uzskata, ka šajā gadījumā nav neviens Kopienas tiesību aktu vispārējs princips, kas kavētu atgūšanu.

(54) Portugāles iestādes apgalvo, ka četri darījumi, kas guva labumu no shēmas, tāpat būtu atbrīvoti no nodokļa saskaņā ar Portugāles nodokļu režīmu kontrolakciju sabiedrībām. Turklāt par trim no četriem darījumiem jau bija izlemts saskaņā ar iepriekšējo režīmu, jo *EBF* 25. pants tajā laikā vēl nebija apstiprināts. Tādēļ Portugāles iestādes apgalvo, ka atgūšanai nav jānotiek.

(55) Atbilstīgi Eiropas Kopienu Tiesas praksei ([15]) un Komisijas paziņojumam par uzņēmējdarbības aplikšanu ar nodokļiem ([16]) atgūšanas posmā ir jāapsver iepriekšējā stāvokļa atjaunošana, lai novērtētu, vai pastāvēja alternatīvs nodokļu režīms, kas bez nelikumīga atbalsta un saskaņā ar iekšzemes noteikumiem, kuri ir saderīgi ar Kopienas tiesību aktiem, būtu devis līdzīgu priekšrocību attiecīgajiem uzņēmumiem.

(56) Atgūstamā summa, lai atjaunotu iepriekšējo situāciju, ir starpība starp: (i) kopējo diskontēto priekšrocību, kas piešķirta publiskiem uzņēmumiem vai to kontrolētiem uzņēmumiem *EBF* 25. panta piemērošanas rezultātā, un (ii) "parasto" nodokļu režīmu, kas būtu piemērots, ja attiecīgās darbības būtu veiktas bez atbalsta pasākuma. *Unicredito* gadījumā Eiropas Kopienu Tiesa nosaka, ka nebūtu pareizi noteikt atmaksājamās summas, ņemot vērā dažādas darbības, kuras uzņēmumi varēja īstenot, ja tie nebūtu izvēlējušies darbības veidu, uz kuru attiecas atbalsts ([17]). Šajā kontekstā Komisijai nav jāņem vērā hipotētiskās izvēles, kuras varēja izdarīt attiecīgie operatori, piemēram, citos veidos strukturētas darbības.

(57) Rezultātā, lai novērtētu situāciju, kas būtu dominējusi, ja attiecīgās darbības būtu veiktas bez nodokļu samazinājuma, ir jāveic katra tā darījuma analīze, kurš guva labumu no *EBF*

([15]) Lieta C-148/04 *Unicredito Italiano SpA*.

([16]) Komisijas paziņojums par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu pasākumiem attiecībā uz tiešiem nodokļiem uzņēmējdarbībai (OV C 384, 10.12.1998., 3. lpp.).

([17]) 113. līdz 119. punkts.

25. panta. Šajā gadījumā šo analīzi var veikt, pamatojoties uz Portugāles iestāžu sniegto informāciju, neierobežojot katra darījuma turpmāko novērtējumu, pamatojoties uz jebkuru pieejamo papildu informāciju.

Pirmie divi darījumi

(58) Pirmais darījums bija *MC* veiktā savas daļas pārdošana uzņēmumā *CPP* bankai *BSCH* 2000. gada 5. aprīlī. Otrais darījums bija *CDG* kontrolētā *BPSM* veiktā savas daļas pārdošana bankā *BTA* plus tā daļas uzņēmumā *CPP* – bankai *BSCH* 2000. gada 7. aprīlī.

(59) Tā kā pārdošanas ierosināšanas brīdī *EBF* 25. pants nebija publicēts, *CGD* vadība abus darījumus plānoja un apstiprināja saskaņā ar kontrolakciju sabiedrībām (*SGPS*) piemērojamiem nodokļu tiesību aktiem. Kontrolakciju sabiedrību izveide un sekojoša pārdošana vai akciju maiņa radītu nodokļu atbrīvojumu abiem darījumiem saskaņā ar parasto Portugāles nodokļu režīmu. Portugāles iestādes ir nosūtījušas Komisijai visus attiecīgos dokumentus.

(60) Patiešām operatoru attiecīgo darījumu izvēle nemaz nebija nejauša, bet lēmumi bija jau attiecīgo grupu vadību plānoti un apstiprināti. Nosacījumi darījumu veikšanai saskaņā ar kontrolakciju sabiedrībām piemērojamiem vispārīgajiem nodokļu tiesību aktiem arī jau bija izpildīti. Portugāles iestādes apstiprināja, ka nebija vajadzības saņemt nodokļu iestāžu iepriekšēju apstiprinājumu šiem darījumiem.

(61) Tātad Komisija uzskata, ka šajos abos gadījumos atgūšana nav vajadzīga. Attiecībā uz šiem darījumiem nebija priekšrocības, piemērojot *EBF* 25. pantu, jo, ņemot vērā darbības veidu, *MC* un *BPSM* būtu atbrīvoti pat bez šī panta saskaņā ar atbrīvošanas režīmu kontrolakciju sabiedrībām, kas ir parastais nodokļu režīms saskaņā ar Portugāles tiesību aktiem.

Trešais darījums

(62) Trešais darījums bija iepriekš aprakstītā akciju maiņa starp *MC* un *BCP*.

(63) Tādējādi uz *MC* gūto kapitāla pieaugumu no kontrolpaketes bankā *BPSM* maiņas pret akcijām, kas veido aptuveni 10 % no *BCP* apstiprinātā kapitāla, tiktu attiecināta *CIRC* 67. līdz 72. pantā paredzētā "apvienošanai, sadalīšanai, to aktīvu pārvešanai un akciju maiņai piemērojamā speciālā sistēma". Šie panti īsteno Direktīvu 90/434/EEK ([18]), kas nedod dalībvalstīm citu iespēju kā atbrīvot darbību no nodokļiem.

(64) Zināms ir tas, ka ar 2000. gada 14. novembra rīkojumu finanšu ministrs nolēma piemērot šim darījumam *EBF* 25. pantu. Tomēr šajā gadījumā nebija priekšrocības, piemērojot *EBF* 25. pantu, jo Kopienas direktīvas noteiktais un ar *CIRC* 71. panta 1. punktu transponētais atbrīvojums ir parastais nodokļu režīms, kas bez nelikumīga atbalsta un saskaņā ar iekšzemes noteikumiem, kuri ir saderīgi ar Kopienas tiesību aktiem, būtu piešķirts faktiski veiktajai darbībai. Tādēļ arī šajā gadījumā atgūšana nav vajadzīga.

Ceturtais darījums

(65) Ceturtais un pēdējais darījums ir kapitāla pieaugums no *CGD* daļas pārdošanas Brazīlijas bankā *ITAЪ S.A.*, kas notika no 2000. gada līdz 2003. gadam. Atšķirībā no pārējiem trijiem darījumiem šis nav saistīts ar vienošanos starp *Champalimaud Group* un *BSCH*.

(66) Visa pārdošana notika vairākos darījumos no 2000. gada līdz 2003. gadam. Lai gan Portugāles iestādes apgalvo, ka šo darījumu varēja veikt ar kontrolakciju sabiedrības starpniecību, fakts ir tas, ka tā veikšana šajā veidā, lai nodrošinātu par parastās sistēmas piedāvāto režīmu labvēlīgāku nodokļu režīmu, nebija efektīvi plānota. Tādēļ, ņemot vērā *Unicredito* gadījumu, Komisija uzskata, ka kontrolakciju sabiedrību nodokļu atbrīvojuma piemērošana šajā gadījumā būtu saistīta ar pagātnes notikumu atjaunošanu, pamatojoties uz hipotētiskiem elementiem. Portugāles iestādes nesniedza pietiekami detalizētus pierādījumus par attiecīgās darbības dažādajiem posmiem, kas būtu noveduši pie nodokļu neitralitātes pat tad, ja nebūtu piemērots *EBF* 25. pants.

(67) Tādēļ Portugāles iestādes šajā posmā nav norādījušas, ka nav jāatgūst summa, kas ir jāaprēķina, piemērojot spēkā esošo nodokļu likmi faktiski gūtajam kapitāla pieaugumam (EUR 357,4 miljoni) plus procenti.

VII. **SECINĀJUMS**

(68) Komisija uzskata, ka Portugāle pārkāpa Līguma 88. panta 3. punktu, īstenojot Portugāles *EBF* 25. pantu. Atbalsta

([18]) Padomes 1990. gada 23. jūlija Direktīva 90/434/EEK par kopēju nodokļu sistēmu, ko piemēro dažādu dalībvalstu uzņēmējsabiedrību apvienošanai, sadalīšanai, to aktīvu pārvešanai un akciju maiņai (OV L 225, 20.8.1990., 1. lpp.). 8. panta 1. punktā noteikts, ka: "Ja apvieno vai sadala sabiedrības, vai maina to akcijas, kādam pārvedamās vai iegādātās sabiedrības akcionāram pret vērtspapīriem, kas pieder pie iegādātās sabiedrības kapitāla, piešķirot vērtspapīrus, kas pieder pie saņēmējas vai iegādātājas sabiedrības kapitāla, tas nav iemesls uzlikt nodokļus šī akcionāra ienākumiem, peļņai vai kapitāla peļņai".

shēma nav saderīga ar kopējo tirgu un ir jāatceļ, kā apņēmušās Portugāles iestādes.

(69) Šis lēmums attiecas uz shēmu kā tādu un ir jāievieš nekavējoties, ieskaitot saskaņā ar shēmu piešķirtā atbalsta atgūšanu. Tomēr tas neierobežo iespēju, ka atsevišķos gadījumos piešķirto visu atbalstu vai tā daļu var uzskatīt par saderīgu ar kopējo tirgu.

(70) Portugāles iestādes ir norādījušas, ka atgūšana ir jāveic pirmajos trijos darījumos. Tādēļ, pamatojoties uz Portugāles iestāžu sniegto informāciju un neierobežojot šā darījuma turpmāko novērtējumu, pamatojoties uz jebkuru pieejamo papildu informāciju, ir jāatgūst tikai atbalsts, kas piešķirts darījumam attiecībā uz kapitāla pieaugumu no *CGD* daļas Brazīlijas bankā *ITAЪ S.A.* pārdošanas,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Valsts atbalsta shēma, ko īstenojusi Portugāle saskaņā ar *EBF* 25. pantu, nav saderīga ar kopējo tirgu.

2. pants

Portugāle atceļ 1. pantā minēto shēmu.

3. pants

1. Portugāle veic visus nepieciešamos pasākumus, lai atgūtu no saņēmējiem 1. pantā minēto atbalstu, kas tiem tika piešķirts nelikumīgi.

2. Atgūšanu veic nekavējoties un saskaņā ar valsts tiesību aktos noteiktajām procedūrām ar noteikumu, ka tie pieļauj šī lēmuma nekavējošu un spēkā esošu izpildi.

3. Atgūstamais atbalsts ir ar procentiem no datuma, kurā tas tika izmaksāts saņēmējam, līdz tā atgūšanas datumam.

4. Procentus aprēķina, pamatojoties uz atsauces likmi, ko izmanto reģionālā atbalsta dotācijas ekvivalenta aprēķināšanai.

4. pants

Portugāle informē Komisiju divu mēnešu laikā pēc šī lēmuma paziņošanas par veiktajiem pasākumiem tā izpildei. Tā sniegs šo informāciju, izmantojot šī lēmuma I pielikumā doto anketu.

5. pants

Šis lēmums ir adresēts Portugāles Republikai

Briselē, 2006. gada 4. jūlijs.

Komisijas vārdā —

Komisijas locekle

Neelie KROES